

ODPORÚČANIE RADY**z 9. júla 2019,****ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2019**

(2019/C 301/25)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011⁽²⁾ aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Slovensko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Rada prijala 9. apríla 2019 prijala odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu z roku 2019“), v ktorom sa stanovuje päť odporúčaní pre eurozónu (ďalej len „odporúčania pre eurozónu“).

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

(3) Ú. v. EÚ C 136, 12.4.2019, s. 1.

- (2) Slovensko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu z roku 2019 premietnutého do nižšie uvedených odporúčaní 2 až 4. Predovšetkým platí, že opatrenia na boj proti korupcii a zlepšovanie súdneho systému pomôžu plniť prvé odporúčanie pre eurozónu, pokiaľ ide o kvalitu inštitúcií, zameranie hospodárskej politiky týkajúcej sa investícií na konkretizované oblasti zase prispeje k plneniu druhého odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o podporu investícií, a opatrenia na zlepšenie úrovne zručností pomôžu pri plnení tretieho odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o fungovanie trhu práce.
- (3) Správa o Slovensku na rok 2019 bola uverejnená 27. februára 2019. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Slovensko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018 ⁽⁴⁾, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté pre jednotlivé krajiny v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Slovenska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020.
- (4) Slovensko predložilo 25. apríla 2019 svoj národný program reforiem na rok 2019 a svoj program stability na rok 2019. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali súčasne.
- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na roky 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 ⁽⁵⁾, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí.
- (6) Na Slovensko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom programe stability na rok 2019 očakáva, že celkové saldo sa zlepší z deficitu vo výške 0,7 % hrubého domáceho produktu (HDP) v roku 2018 na vyrovnaný rozpočet v roku 2019 a zostane nezmenený až do roku 2022. Na základe prepočítaného štrukturálneho salda ⁽⁶⁾ by sa strednodobý rozpočtový cieľ, ktorý bol zmenený zo štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP v roku 2019 na 1 % HDP od roku 2020, mal podľa plánu dosiahnuť v roku 2020. Podľa programu stability na rok 2019 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP bude postupne klesať z úrovne 47,5 % v roku 2019 na 44,4 % do roku 2022. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú uvedené rozpočtové prognózy, je realistický. Zároveň platí, že opatrenia potrebné na podporu plánovaných cieľových deficitov na obdobie od roku 2019 neboli úplne konkretizované. Rozpočet zahŕňa nešpecifikovanú kategóriu výdavkov nazývaných rozpočtové rezervy (v celkovej výške 0,7 % HDP), čo znižuje predvídateľnosť pri plnení rozpočtu.
- (7) Rada 13. júla 2018 odporučila Slovensku, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov ⁽⁷⁾ v roku 2019 neprekročí 4,1 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,5 % HDP. Nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov by so zreteľom na prognózu Komisie z jesene 2018, v ktorej sa predpokladá pozícia, ktorá by sa v roku 2019 viac približovala k strednodobému rozpočtovému cieľu a v súlade s pravidlami rozmrazovania požadovanej úpravy, nemala prekročiť 4,6 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,3 % v roku 2019. Z prognózy Komisie z jari 2019 vyplýva, že v prípade rokov 2019 a 2020 posudzovaných spolu existuje riziko značnej odchýlky od odporúčanej fiškálnej úpravy.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 320, 10.9.2018, s. 107.

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽⁶⁾ Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a iných dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

⁽⁷⁾ Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hradených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov sa rovnomerne rozloží na obdobie štyroch rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

- (8) Slovensko by v roku 2020 malo dosiahnuť svoj strednodobý rozpočtový cieľ. Na základe prognózy Komisie z jari 2019 to za predpokladu nezmenených politík zodpovedá maximálnej nominálnej miere rastu čistých primárnych verejných výdavkov vo výške 4,6 %, čo zodpovedá štrukturálnej úprave vo výške 0,3 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2019 za predpokladu nezmenenej politiky vyplýva, že v prípade rokov 2019 a 2020 posudzovaných spolu existuje riziko značnej odchýlky od uvedenej požiadavky. Slovensko podľa prognózy dodrží dlhové pravidlo v roku 2019 aj 2020. Rada celkovo zastáva názor, že počnúc rokom 2019 by sa mali prijať potrebné opatrenia, aby sa dosiahol súlad s ustanoveniami Paktu stability a rastu.
- (9) Verejné financie Slovenska čelia v dlhodobom horizonte stredne vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti. Podľa správy Komisie o fiškálnej udržateľnosti z roku 2018 by bolo potrebné na dlhodobé stabilizovanie pomeru dlhu k HDP kumulatívne zlepšenie štrukturálneho primárneho salda vo výške 2,5 percentuálneho bodu HDP v porovnaní so scenárom nezmenenej politiky. Je to spôsobené zamýšľaným zvýšením výdavkov na dôchodky a zdravotnú starostlivosť, ktoré zvyšujú náklady súvisiace so starnutím obyvateľstva (celkový príspevok vo výške 1,8 percentuálneho bodu HDP). Keďže miera pôrodnosti na Slovensku je nízka a očakáva sa ďalšie zvyšovanie strednej dĺžky života, predpokladá sa, že do roku 2060 sa index ekonomickej závislosti starých ľudí (vyjadrujúci pomer starších ľudí a aktívneho obyvateľstva – pracujúca časť obyvateľstva a časť obyvateľstva zúčastňujúca sa na odbornej príprave) strojnásobí. Zatiaľ čo v roku 2016 na každých desať zamestnaných osôb pripadali len približne traja neaktívni ľudia nad 65 rokov, očakáva sa, že toto číslo vzrastie do roku 2060 na viac než sedem na každých desať zamestnaných osôb (index ekonomickej závislosti starých ľudí). Zavedenie automatického naviazania veku odchodu do dôchodku na strednú dĺžku života postupne zlepšilo dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému. To sa považovalo za dôležitý nástroj na zabezpečenie medzigeneračnej spravodlivosti a dlhodobej udržateľnosti. Obavy týkajúce sa dlhodobej fiškálnej udržateľnosti dôchodkových systémov vzrástli po tom, ako parlament 28. marca 2019 prijal zmenu ústavy, ktorou sa stanovuje maximálna veková hranica odchodu do dôchodku (64 rokov pre mužov a ženy bez detí, pre ženy s deťmi zníženie o pol roka za každé z prvých troch detí), z čoho vyplýva, že automatické naviazanie na strednú dĺžku života sa po dosiahnutí tejto vekovej hranice prestane uplatňovať [...]. Podľa slovenskej Rady pre rozpočtovú zodpovednosť spôsobí dôchodkový strop zvýšenie výdavkov vo výške 1,6 % HDP, z 8,6 % v roku 2016 na 11,4 % v roku 2070 v porovnaní so zvýšením na 9,8 % plánovaným v správe o starnutí obyvateľstva z roku 2018. Tým výrazne stúpnu riziká v oblasti udržateľnosti. Doteraz neboli predložené žiadne vyrovnávacie opatrenia a nevypočítal sa vplyv na príjem v starobe a na chudobu.
- (10) Napriek určitému pokroku dosiahnutému v boji proti daňovým únikom zostáva daňová disciplína problematikou a medzera na DPH bola v roku 2016 v porovnaní s priemerom Únie viac než dvojnásobná. Hoci sa očakáva, že opatrenia plánované v rámci tretieho akčného plánu prinesú pozitívne výsledky, niektoré z nich sa ešte nerealizovali. Zavedenie elektronických daňových priznaní pravdepodobne zníži administratívne zaťaženie daňovníkov, ale ak sa nerealizujú všetky plánované opatrenia, mohlo by to ohroziť celkový účinok. Štruktúrovaný rámec opatrení v tejto oblasti politiky môže zároveň pomôcť obmedziť časté zmeny v daňovom zákonníku a prispieť k jeho zjednodušeniu. Potenciál tvorby príjmov z environmentálneho a majetkového zdaňovania sa v porovnaní s inými členskými štátmi nevyužíva dostatočne.
- (11) Na trhu práce pretrváva pozitívny vývoj v podobe zvýšenej zamestnanosti a historicky najnižších úrovní nezamestnanosti. Vo vykonávaní akčného plánu pre dlhodobu nezamestnanosť sa dosiahol značný pokrok, čo pomohlo za posledné dva roky znížiť počet dlhodobu nezamestnaných o jednu tretinu. Miera dlhodobej nezamestnanosti však stále zostáva nad priemerom Únie, pričom zasahuje najmä ľudí s nízkou kvalifikáciou, mladých ľudí a Rómov. Na rozdiel od klesajúcej miery nezamestnanosti sa správa o nedostatku kvalifikovaných pracovných síl stali závažným problémom. Na trhu práce existujú medzi regiónmi stále značné rozdiely, pričom vyššiu nezamestnanosť možno pozorovať v troch regiónoch východného Slovenska a nedostatok pracovnej sily na západnom Slovensku. Treba pokračovať v budovaní kapacít pre zamestnávateľov a odborové zväzy a podporovať ich aktívnejšie zapojenie.
- (12) Rozsah a účinnosť politík na zlepšovanie zamestnateľnosti sú obmedzené. V programoch odbornej prípravy a rekvalifikácie došlo k zlepšeniu, ale je ich stále málo a nie sú v plnej miere zacielené na dlhodobu nezamestnanosť a znevýhodnené skupiny. Vzdelávací systém nedostatočne prispieva k sociálno-ekonomickému rozvoju a je nedostatočne financovaný na všetkých úrovniach. K naliehavým problémom patrí nízka úroveň výsledkov vzdelávania, zapojenie Rómov do inkluzívneho hlavného vzdelávacieho prúdu od detstva a účinná integrácia žiakov zo socioekonomicky znevýhodnených pomerov do vzdelávania a odbornej prípravy (so zreteľom na rastúcu mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky). Z hľadiska medzinárodných noriem sú výsledky vzdelávania a úroveň základných zručností naďalej neuspokojivé a do značnej miery ich ovplyvňujú socioekonomické pomery žiakov. Výzvou je aj zabezpečenie toho, aby slovenské obyvateľstvo disponovalo lepším súborom zručností pre meniace sa hospodárstvo a spoločnosť. Učiteľské povolanie zostáva napriek progresívnemu nárastu plátov do roku 2020 aj

naďalej neatraktívne a čelí čoraz väčšiemu nedostatku učiteľov. Kvalita a relevantnosť počiatočného odborného vzdelávania a príležitostí na profesionálny rozvoj učiteľov sú navyše obmedzené. Súčasné opatrenia na podporu spravodlivého a inkluzívneho vzdelávania doposiaľ nespĺnili očakávania a nedosiahol sa žiadny skutočný pokrok v odstraňovaní segregácie rómskych študentov. Vláda prijala „Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania“ (2018 – 27) a prvý akčný plán (2018 – 19) (spolu s odhadovaným rozpočtom), ako aj nové právne predpisy týkajúce sa zabezpečenia kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní. Bude veľmi dôležité tieto opatrenia účinne vykonávať a monitorovať, aby sa zistilo, či prinášajú očakávané výsledky.

- (13) Nízka miera zamestnanosti žien odráža skutočnosť, že muži zriedkavo využívajú dlhú rodičovskú dovolenku, k čomu sa pridáva obmedzený prístup k cenovo dostupným zariadeniam starostlivosti o deti a dlhodobej starostlivosti a ich nízka dostupnosť. Najmä u detí do troch rokov je celková dochádzka do takýchto zariadení extrémne nízka. Vláda prijala nové rozhodnutie o povinnej účasti na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve od piatich rokov s účinnosťou od roku 2020. Je však nevyhnutne ďalej investovať do zariadení starostlivosti o deti a predškolských zariadení a podporovať dochádzku.
- (14) Aj keď je podiel ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením nižší než priemer Únie, v mnohých okresoch na juhu a východe Slovenska je tento ukazovateľ podstatne vyšší. Existujú značné prekážky v prístupe ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu, pričom regionálne rozdiely sa obzvlášť výrazne prejavujú vo vysokých mierach predčasného ukončenia školskej dochádzky. Ďalšie prekážky sa týkajú prístupu znevýhodnených skupín, najmä Rómov, ako aj osôb so zdravotným postihnutím a osôb, ktoré sú postihnuté bezdomovectvom a vylúčením z bývania, k zdravotnej starostlivosti, dlhodobej starostlivosti, sociálnemu bývaniu a iným základným službám. Integrovaný prístup je pre podporu sociálneho začlenenia týchto skupín nevyhnutný.
- (15) Reformy zamerané na zlepšenie nákladovej účinnosti systému zdravotnej starostlivosti napredujú, hoci miera ich realizácie sa v rôznych oblastiach starostlivosti líši. V rámci opatrení vykonaných pri preskúmaní výdavkov na zdravie sa dosiahli niektoré pozitívne výsledky, najmä v nadväznosti na rad opatrení na obmedzenie nákladov v oblasti farmaceutických výrobkov a zdravotníckych pomôcok. Stále však existuje priestor na zvyšovanie efektívnosti a poskytovanie lepšej starostlivosti prostredníctvom strategického prerozdelenia zdrojov medzi rôznymi oblasťami starostlivosti. Poskytovanie zdravotníckych služieb je aj naďalej príliš závislé od nemocníc, ktorých dlh napriek pravidelnému odpúšťaniu stále rastie a ktoré majú ťažkosti s financovaním investícií potrebných na zlepšenie efektívnosti a kvality starostlivosti. Zatiaľ čo posilnenie primárnej starostlivosti je kľúčové pre zníženie využívania nemocničných služieb, ktorému sa dá vyhnúť, nízky počet všeobecných lekárov a obmedzený rozsah služieb poskytovaných v rámci primárnej starostlivosti predstavujú prekážky pre zlepšovanie efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti. Vláda iniciovala opatrenia na riešenie nedostatku pracovných síl v zdravotníctve a bude dôležité prispôsobiť toto úsilie dlhodobejšej stratégii zameranej na postupnú decentralizáciu služieb od akútnej starostlivosti, posilňovanie primárnej starostlivosti a podporu preventívnych služieb.
- (16) Roztrieštený systém výskumu oslabuje účinnosť verejných investícií do výskumu a vývoja pri zvyšovaní kvality vedeckého výskumu, následkom čoho je ťažké prilákať súkromné financovanie. Politika v oblasti výskumu a inovácií dopláca na neúčinnú koordináciu medzi ministerstvami a inými aktérmi, čo vedie k oneskoreniam a zlyhávaniu významných reforiem. Suboptimálna transformácia Slovenskej akadémie vied vzbudila obavy týkajúce sa kontinuity jej činností, čo viedlo k zastaveniu celého procesu. K nízkym výdavkom súkromného sektora na výskum a vývoj prispieva nedostatok alebo zlyhanie cielených opatrení spojené s obmedzeným zapojením výskumných inštitúcií a obmedzenými výskumnými kapacitami. Celkovo zostáva podnikový výskum a vývoj jedným z najmenších v Únii a sústreďuje sa na výrobu so strednou až s vysokou technologickou náročnosťou – oblasti, v ktorých dominujú nadnárodné firmy. Opatrenia na podporu prenosu poznatkov, posilnenie inovačných kapacít v priemysle a zlepšenie spolupráce medzi podnikmi a akademickým svetom napredujú len pomaly.

- (17) V záujme zvýšenia produktivity a zachovania procesu konvergenencie na Slovensku sú potrebné trvalé investície aj do digitálnej a dopravnej infraštruktúry a energetickej efektívnosti. Existuje potreba zlepšiť základné pevné širokopásmové pripojenie a pokrytie 4G a využívanie ultrarýchleho širokopásmového pripojenia. Investície do energetickej efektívnosti, obzvlášť v sektore budov, a environmentálnych technológií môžu byť zdrojom ekologického rastu a pomôžu zachovať vzácne environmentálne zdroje. Okrem toho, ak sa majú menej rozvinuté regióny dostať na rovnakú úroveň, má sa zlepšiť ich vedomostná základňa, posilniť konkurencieschopnosť a zvýšiť produktivita, na vyplnenie medzier v infraštruktúre a na zlepšenie dopravných sietí sú potrebné strategickejšie investície. Slovensko zaostáva v oblasti dobudovania základnej cestnej aj železničnej siete v rámci transeurópskej dopravnej siete, napríklad v koridore Rýn – Dunaj. Nedostatky v dopravnej sieti by sa mohli odstrániť zvýšením prepojenosti, multimodálnosti a interoperability existujúcich verejných a mestských dopravných sietí, ako aj podporovaním udržateľných druhov dopravy.
- (18) Výrazné administratívne a regulačné zaťaženie môže negatívne ovplyvniť investície a inovácie, a to najmä v prípade malých a stredných podnikov (MSP). Napriek úsiliu vlády sa administratívne zaťaženie dostatočne neznižuje a slovenské podnikateľské prostredie stráca svoju nadobudnutú medzinárodnú pozíciu. V oblasti podnikania vyvoláva obavy kvalita právnych predpisov a nedostatočná predvídateľnosť. Tieto výzvy by sa mali riešiť prostredníctvom úplného zavedenia slovenskej Stratégie lepšej regulácie (RIA 2020) a posilnenia Centra lepšej regulácie a analytických kapacít v rámci štátnej správy. Slovenské odvetvie odborných služieb zostáva výrazne regulované. V prípade právnikov, patentových zástupcov, stavebných inžinierov, architektov, účtovníkov, sprievodcov cestovného ruchu a realitných sprostredkovateľov je regulácia reštriktívnejšia, než je vážený priemer Únie.
- (19) Vláda zásadným spôsobom reformuje postupy verejného obstarávania tak, že prepracúva právny rámec s cieľom zjednodušiť postupy a znížiť transakčné náklady. Nové sústredenie sa na profesionalizáciu je krokom vpred, všeobecné prínosy sa však vytvárajú len postupne. Verejní obstarávatelia sa v kontexte nedôvery voči verejným inštitúciám musia viac snažiť o opätovné získanie dôvery podnikov, médií aj širokej verejnosti. To bráni zavedeniu veľmi potrebných nových postupov. Treba zvýšiť úsilie o zintenzívnenie používania kvalitatívnych kritérií s cieľom dosiahnuť lepšiu hodnotu za peniaze a zlepšiť strategické využívanie verejného obstarávania.
- (20) Slovenská verejná správa stále čelí výzvam v oblasti neefektívnosti a nedostatkom, ktoré spôsobuje najmä neúčinná spolupráca medzi útvarmi štátnej správy. Nedostatok kapacity a absencia strategického plánovania bránia spolu s administratívnymi nedostatkami bezproblémovému čerpaniu EŠIF. V dôsledku toho Slovensko prišlo v rokoch 2014 – 2020 o finančné prostriedky vo výške 120 miliónov EUR a prerozdeľovanie finančných prostriedkov konečným príjmom zostáva aj naďalej na nízkej úrovni. Suboptimálna príprava projektov financovaných z EŠIF navyše viedla k omeškaným investíciám a krátkym lehotám pre postupy verejného obstarávania, čím sa zvýšilo riziko nezrovnalostí.
- (21) Korupcia neustále predstavuje problém a bolo zaznamenané len mierne odhodlanie stíhať prípady korupcie na vysokej úrovni. Úsilie o boj proti korupcii je brzdené organizačnými a procesnými nedostatkami na úrovni polície a prokuratúry a slabou ochranou oznamovateľov korupcie. Výzvou stále zostáva aj zlepšovanie účinnosti súdneho systému vrátane jeho nezávislosti. Napriek určitým zlepšeniam v efektívnosti a kvalite pretrvávajú obavy týkajúce sa nezávislosti súdnictva a prietahy v procese menovania sudcov ústavného súdu by mohli negatívne ovplyvniť fungovanie súdneho systému.
- (22) Programovanie finančných prostriedkov Únie na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine na rok 2019. Slovensku by to umožnilo využiť uvedené prostriedky v identifikovaných sektoroch čo najlepšie, pričom by sa zohľadnili regionálne rozdiely. Dôležitým predpokladom pre úspech týchto investícií je posilnenie administratívnej kapacity Slovenska, pokiaľ ide o riadenie týchto prostriedkov.

- (23) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Slovenska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila program stability na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Slovensku v predchádzajúcich rokoch. Komisia zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku na Slovensku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (24) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2019 a jej stanovisko ⁽⁸⁾ je zohľadnené najmä v odporúčaní 1,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Slovensko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. Dosiahnuť strednodobý rozpočtový cieľ v roku 2020. Zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, a to najmä systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému.
2. Zlepšovať kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania na všetkých úrovniach a podporovať zručnosti v súlade s potrebami trhu práce. Zlepšiť prístup k cenovo dostupnej a kvalitnej starostlivosti o deti a dlhodobej starostlivosti. Podporovať integráciu znevýhodnených skupín, najmä Rómov.
3. Zacieliť hospodársku politiku týkajúcu sa investícií na zdravotnú starostlivosť, výskum a inovácie, dopravu, najmä na jej udržateľnosť, na digitálnu infraštruktúru, energetickú účinnosť, konkurencieschopnosť MSP a sociálne bývanie, a to s ohľadom na regionálne rozdiely. Vo verejnom obstarávaní zvýšiť uplatňovanie kritérií kvality a nákladov životného cyklu.
4. Naďalej zlepšovať účinnosť súdneho systému a zamerať sa na posilnenie jeho nezávislosti, a to aj pri vymenúvaní sudcov. Zvýšiť úsilie zamerané na odhaľovanie a stíhanie korupcie, a to najmä v prípadoch korupcie veľkého rozsahu.

V Bruseli 9. júla 2019

Za Radu
predseda
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.